УДК 336.662

JEL C53, G17, G21

DOI <https://doi.org/10.17721/tppe.2019.38.8>

Мірошніченко О.Ю., к.е.н., доцент

КНУ імені Тараса Шевченка

Михайлова Н.О., економіст

КНУ імені Тараса Шевченка

Ящук К.О., економіст

КНУ імені Тараса Шевченка

РИНОК ЛІЗИНГОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ

Розглянуто стан, динаміку та тенденції розвитку ринку лізингових послуг в Україні у 2014-2018 рр. Проаналізовано динаміку кількості юридичних осіб-лізингодавців та фінансових компаній, що надають послуги фінансового лізингу. На сьогодні послуги фінансового лізингу переважно надаються фінансовими компаніями, на відміну від 2014 р., їх частка на ринку лізингових послуг становить 77,03%. Розглянуто динаміку вартості та кількості договорів фінансового лізингу, укладених юридичними особами та фінансовими компаніями. Протягом досліджуваного періоду найбільшу вартість та кількість договорів фінансового лізингу було укладено юридичними особами-лізингодавцями та їх вартісний обсяг збільшився у три рази. Проаналізовано структуру вартості договорів фінансового лізингу за галузями. Встановлено, що транспортна галузь, сільське господарство, будівництво та сфера послуг є найбільшими споживачами послуг фінансового лізингу. Охарактеризовано розподіл вартості договорів фінансового лізингу за терміном їх дії та встановлено переважання договорів з терміном дії від 2 до 5 років. Досліджено структуру джерел фінансування лізингових операцій. Встановлено, що у їх структурі переважає власний капітал компаній. Визначено проблеми, які перешкоджають ефективному функціонуванню ринку лізингових послуг в Україні та стримують його подальший розвиток. Запропоновано заходи, які варто вжити для подолання існуючих проблем та забезпечення подальшого розвитку лізингової діяльності в Україні.

Ключові слова: лізинг, фінансовий лізинг, ринок лізингових послуг, договори фінансового лізингу, перспективи використання лізингу.

Постановка проблеми. Жорстка конкуренція як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках вимагає підтримки українськими виробниками високого рівня конкурентоспроможності, а перехід до ринку покупця потребує виготовлення продукції належної якості. Одним із способів досягнення цього є здійснення постійної модернізації існуючих основних засобів або придбання нових, зокрема новітнього обладнання, устаткування, транспортних засобів тощо. Більшість українських підприємств не мають достатнього обсягу власних ресурсів для фінансування таких інвестиційних проектів, тому виходом з цієї ситуації може стати використання українськими підприємствами такого типу фінансово-кредитних операцій, як лізинг.

Аналіз останніх публікацій. Законодавче регулювання лізингової діяльності в Україні здійснюється на підставі низки нормативно-правових актів: Господарського

кодексу [3], Податкового кодексу [12], Цивільного кодексу [15], Закону України «Про фінансовий лізинг» [13]. Серед науковців, які досліджують тенденції та перспективи розвитку ринку лізингових послуг в Україні, можна виділити: Довбуш Г.М. [5], Ляхову О.О. [8], Борисюк І.О. [1], Дученко М.М., Павленко Т.В. [6], зокрема за умов трансформаційної економіки – Вудвуд В.В. [2]. Аналізу стану сучасного ринку міжнародного лізингу та можливостям застосування іноземного досвіду присвячені наукові праці Смірної О.О. [14], Черненко Н.О. [16]. Фінансовий лізинг як інвестиційний інструмент оновлення основних засобів вітчизняних підприємств розглядається в працях Мірошніченко О.Ю. [9], Грідіної Г. [4] та ін.

Невирішені частини проблеми. Ринок лізингових послуг в Україні знаходиться на стадії становлення. Відмова вітчизняних підприємств від використання лізингу як джерела залучення капіталу для оновлення основних засобів обумовлена тим, що наразі існує недовіра до лізингових компаній. Крім того, більшість компаній, які пропонують лізингові послуги, зосереджені переважно у великих містах, що робить їх недоступними для широкого кола підприємств [2]. Основна частина лізингових договорів укладається лише з юридичними особами, з фізичними особами працює не більше 10 українських компаній [16]. Варто зазначити, що на українському ринку переважають послуги з фінансового лізингу. Поширення саме такого виду лізингу обумовлено тим, що через низький рівень матеріально-технічної бази українські виробники зацікавлені отримати майно у власність для подальшого використання. Предметом угод з оперативного лізингу в основному є легкові автомобілі. Оскільки оперативний лізинг не підлягає ліцензуванню, спеціальному регулюванню, не має спеціалізованої звітності, визначити його обсяг практично неможливо [6].

Метою статті є дослідження стану та динаміки ринку лізингових послуг, структури джерел фінансування лізингових операцій та розгляд перспективних напрямків використання лізингу в Україні.

Методи дослідження. При написанні статті було використано як загальнонаукові, так і спеціальні методи дослідження. Методи порівняння, систематизації та критичного мислення застосовано для аналізу останніх публікацій з теми дослідження. Табличний, графічний методи, методи аналізу рядів динаміки, відносних величин було використано для визначення стану та тенденцій ринку лізингових послуг в Україні. Методи аналізу, синтезу та інтерпретації застосовано для: визначення проблем, що перешкоджають розвитку ринку лізингових послуг; обґрунтування заходів щодо покращення лізингової діяльності в Україні; формування висновків дослідження.

Результати дослідження. З метою сприяння розвитку відкритого і рівнодоступного ринку лізингових послуг в 2005 р. було створено Асоціацію «Українське об'єднання лізингодавців» як добровільне об'єднання професійних учасників ринку лізингу [10]. Аналіз кількості підприємств, які мають змогу надавати послуги фінансового лізингу, відображено у табл. 1.

Таблиця 1

**Динаміка кількості юридичних осіб-лізингодавців та фінансових компаній,
що надають послуги фінансового лізингу в Україні у 2014-2018 рр.**

Тип установи	Одиниць					Структура, %				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Юридичні особи – лізингодавці	267	268	202	183	116	58,81	42,54	32,06	39,52	22,97
Фінансові компанії, що надають послуги фінансового лізингу	187	362	428	280	389	41,19	57,46	67,94	60,48	77,03
Всього	454	630	630	463	505	100	100	100	100	100

Джерело: складено та розраховано авторами за матеріалами [11].

Згідно з даними Асоціації «Українське об'єднання лізингодавців» [10] загальний обсяг портфелю лізингових компаній-членів становив 15,545 млрд. грн. у 2018 р., його розмір, порівняно з попереднім роком, зріс на 46,46%. Найбільшими компаніями, які надають послуги фінансового лізингу, є: «ОТП-Лізинг, лізинговий портфель складає 7,3 млрд. грн.; «УЛФ – Фінанс», розмір лізингового портфеля становить 2,6 млрд. грн.; «Порше Лізинг Україна» з лізинговим портфелем у розмірі 1,3 млрд. грн. [10].

Найбільшу кількість договорів фінансового лізингу було укладено у 2018 р. (табл. 2) і вона становила 10316 договорів загальною вартістю 22193,1 млн. грн. [11]. Таке стрімке зростання кількості договорів у 2018 р. обумовлене популяризацією лізингу як зручного інструменту фінансування техніки та обладнання; зниженням ставок лізингових компаній, внаслідок чого лізинг став більш доступним для підприємств, порівняно з банківським кредитуванням; зміною підходів, програм та умов для отримання позитивного рішення за лізинговою угодою тощо [1].

Таблиця 2

**Динаміка вартості та кількості договорів фінансового лізингу, укладених
юридичними особами та фінансовими компаніями у 2014-2018 рр.**

Період	Вартість договорів фінансового лізингу (млн. грн.), укладених за період		Кількість договорів фінансового лізингу (од.), укладених за період	
	юридичними особами-лізингодавцями	фінансовими компаніями	юридичними особами-лізингодавцями	фінансовими компаніями
2014	7181,0	257,4	8940	26
2015	6241,4	20,2	4098	21
2016	9755,0	67,3	9122	38
2017	12814,2	153,4	7699	53
2018	21519,3	673,8	8739	1584

Джерело: складено авторами за матеріалами [11].

За даними табл. 2 можна зробити висновок, що за досліджуваний період кількість лізингових договорів зросла на 15,13%, а їх загальна вартість – майже втричі. Найменше договорів було укладено у 2015 р., а саме 4119 договорів. Їх загальна вартість складала 6261,6 млн. грн., що пояснюється погіршенням ситуації в економічній та фінансовій сферах у зв'язку з військово-політичними подіями на сході України через які підвищилися ризики та вартість фінансових ресурсів, знизився рівень кредитоспроможності потенційних лізингоодержувачів, доступ лізингодавців до ринків капіталів тощо [1].

Динаміку структури вартості договорів фінансового лізингу у розрізі галузей економіки у 2014-2018 рр. наведено на рис. 1.

Рис. 1. Структура вартості договорів фінансового лізингу за галузями економіки у 2014-2018 рр., %

Джерело: побудовано авторами за матеріалами [11].

На відміну від європейських країн, де найбільш популярною для лізингу є нерухомість, в Україні найбільшими споживачами лізингових послуг станом на 2018 р. є такі галузі, як: транспортна (6095,2 млн. грн. або 27,51%), сільське господарство (5113,2 млн. грн. або 23,07%), будівництво (1374, млн. грн. або 6,2%), сфера послуг (1152,9 млн. грн. або 5,2%) [11].

Транспортна галузь займає найбільшу частку в структурі загальної вартості договорів фінансового лізингу через те, що вона характеризується високою ліквідністю та має добре розвинений вторинний ринок. Зростання частки договорів з передачі у фінансовий лізинг сільськогосподарської техніки та обладнання зумовлено зростанням привабливості аграрного бізнесу для фінансових структур завдяки збільшенню рівня його прибутковості [8]. Варто також зазначити, що

протягом досліджуваного періоду зросла кількість укладених договорів в таких галузях економіки, як: медичне обслуговування, переробна промисловість та комп'ютерна і телекомунікаційна сфера.

Розподіл структури договорів фінансового лізингу за строком їх дії у 2014-2018 рр. відображено на рис. 2.

Рис. 2. Розподіл вартості договорів фінансового лізингу за терміном їх дії у 2014-2018 рр., %

Джерело: побудовано авторами за матеріалами [11].

До 2015 р. найбільшу частку у загальній вартості договорів фінансового лізингу становили договори, які були укладені на термін від 5 до 10 років (51,64%). На сьогодні найбільшу частку становлять договори, укладені на термін від 2 до 5 років (61,93%), проте їх вартість, порівняно з 2014 р., зменшилась на 33,09%. У той же час, вартість договорів, укладених на термін до 2 років зросла майже удвічі, а їх частка у загальній вартості – майже у чотири рази. Значно зменшилась частка договорів терміном від 5 до 10 років, а саме на 42,84%, а їх вартість – на 93,19%. Договори, терміном більше 10 років, майже перестали укладатися.

Структуру джерел фінансування лізингових операцій протягом 2014-2018 рр., що були здійсненні юридичними особами-лізингодавцями та фінансовими компаніями представлено на рис. 3.

Рис. 3. Структура джерел фінансування лізингових операцій у 2014-2018 рр., %

Джерело: побудовано авторами за матеріалами [11].

У 2018 р. загальний обсяг джерел фінансування юридичних осіб-лізингодавців та фінансових компаній становив 17930,1 млн. грн., що на 12052,8 млн. грн. або утричі більше порівняно з 2014 р. У 2014 р. найбільша частка у фінансуванні лізингових операцій належала кредитам банків (69,4%). У 2015 р. ситуація змінилася і лізингові операції більшою мірою почали фінансуватися за рахунок власного капіталу компаній. Станом на 2018 р. його частка у джерелах фінансування лізингових операцій складає 42,49%, тоді як банківським кредитам належить 26,68%. Варто зазначити, що починаючи з 2015 р. лізингова діяльність почала фінансуватися за рахунок авансованих платежів, їх частка становила 24,59%, а за останні 4 роки вона зростає до 26,18%.

Збільшення обсягів фінансування предметів лізингу відбувається за рахунок активізації роботи з клієнтами, які вже раніше працювали з лізинговими компаніями, налагодженню співпраці з представниками малого і середнього бізнесу, реалізації заходів та програм, метою яких є підвищення обізнаності суб'єктів господарювання про переваги залучення додаткових одиниць основних засобів та оновлення існуючих за рахунок фінансового лізингу. У 2017 р. Асоціацією «Українське об'єднання лізингодавців» було розпочато активну довгострокову співпрацю з проектом USAID «Трансформація фінансового сектору» [7] в частині розвитку умов доступності малого та середнього бізнесу до фінансування, в тому числі за рахунок фінансового лізингу [1,7]. Протягом 2018-2019 рр. проведено 18 освітніх заходів, спрямованих на популяризацію фінансового лізингу серед підприємців, в яких взяли

участь понад 1000 представників бізнесу з 12 областей України. А з січня по квітень 2019 р. були організовані ярмарки фінансування бізнесу лізинговими компаніями [10].

Однак наразі існує також низка проблем, які перешкоджають ефективному функціонуванню ринку лізингу в Україні та стримують його подальший розвиток. Серед них можна виділити такі [14, 5]:

- недостатня обізнаність суб'єктів господарювання, представників влади та громадськості щодо переваг фінансового лізингу для фінансування розширення бізнесу, порівняно з банківським кредитуванням;
- відсутність сприятливої нормативно-правової та податкової бази для лізингу;
- недостатня інституційна спроможність Асоціації «Українське об'єднання лізингодавців», яка б мала потужніше представляти та захищати інтереси учасників і забезпечувати юридичну, нормативну, інформаційну, рекламну, професійну підготовку тощо;
- слабкий розвиток ринкової інфраструктури;
- невідповідність вітчизняного законодавства нормам міжнародного лізингового права;
- нестабільна економічна ситуація в країні, що зумовлює укладання переважно короткострокових угод;
- незацікавленість банків у довгостроковому кредитуванні лізингових угод;
- недостатня фінансова стійкість лізингодавців.

З метою подолання існуючих проблем та забезпечення подальшого розвитку лізингової діяльності в Україні варто вжити такі заходи, як [10]:

1. Запровадити вендорну програму. Досвід розвинених країн, які активно використовують схему передачі активу у лізинг через вендорів, свідчить, що вендорне фінансування може збільшити обсяги продажів, полегшити процес збуту продукції, зменшити ризики шляхом стимулювання диверсифікації портфелів лізингодавців, покращити якість обслуговування клієнтів, підвищити рівень конкуренції на ринку лізингу тощо.

2. Внести зміни до Закону України «Про фінансовий лізинг» [13]. У першу чергу потрібно привести його у відповідність до міжнародних стандартів, вирішити питання з «подвійним» оподаткуванням у разі перепродажу обладнання, включити лізингодержувачів до державних програм дотацій, запровадити можливість застосування методу прискореної амортизації для активів, переданих у лізинг.

3. Популяризувати український ринок лізингу у світі. Метою даного заходу є зацікавлення міжнародних фінансових груп як у відкритті бізнесу, так і в інвестуванні в діючі лізингові компанії/програми в Україні.

4. Реалізувати програму інституційного розвитку Асоціації «Українське об'єднання лізингодавців». Вона передбачає такі основні заходи з підтримки лізингу, як: відстоювання позицій галузі; збір даних та аналіз статистичної інформації; аналіз ринку лізингових послуг; організацію навчання для фахівців галузі; підвищення обізнаності МСП та представників регіональних органів влади про лізинг; обмін досвідом і проведення конференцій.

5. Забезпечити доступ до фінансування в національній валюті для сприяння лізинговій діяльності, особливо для малого та середнього бізнесу.

Варто зазначити, що на сьогодні в Україні є такі сектори економіки, у яких існують широкі перспективи використання лізингу, а саме [7,11]:

1. Охорона здоров'я. Протягом 2015-2018 рр. на ринку українського медичного обладнання спостерігалось зростання більше, ніж на 10%. Така ситуація виникла за рахунок отримання додаткових коштів від Кабінету Міністрів України, виділених на придбання кардіологічного обладнання (5,7 млн. дол. США), донорськими програмами на модернізацію обладнання і технологій у лікарнях, а також реалізацією Програми Світового банку «Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей», яка триває до вересня 2020 р.

2. Сфера туризму, міських та міжміських перевезень. В Україні переважна більшість міських автобусів потребує термінового оновлення, однак одноразові витрати на оновлення всього автопарку є надмірними для міських бюджетів. Виходом з цієї ситуації є застосування фінансового лізингу, що передбачає розподіл одноразових витрат на кілька лізингових платежів та дозволяє отримати предмет лізингу у власність після здійснення усіх виплат. Голови обласних державних адміністрацій таких міст, як Львів, Запоріжжя, Чернігів, Чернівці, Біла Церква, Суми, Дніпро, Херсон вже висловили свою зацікавленість у лізингу муніципального транспорту. Розвиток туризму в Україні та зростання внутрішньої і зовнішньої міграції зумовлюють потребу у придбанні додаткових міжміських та туристичних автобусів, що також може забезпечитись через використання лізингу.

3. Сільське господарство та харчова промисловість. У сільському господарстві лізинг є широко розповсюдженим і використовується протягом тривалого часу, проте і досі існує значний потенціал здійснення лізингових операцій у цій галузі. В найближчому майбутньому очікується поява нових, більш механізованих комбайнів для збирання цукрового буряка та картоплі, які аграрні підприємства зацікавлені будуть отримати в лізинг. Перспективними для лізингу є виробництво олії з кукурудзи, сої та ріпака. З покращенням економічної ситуації зростатиме важливість менш ліквідних активів лізингу, все більше передаватимуться у лізинг обладнання для вирощування та зберігання, а також устаткування логістичної інфраструктури, зросте потреба підприємств харчової промисловості у залученні обладнання для переробки, особливо у сфері переробки м'яса та овочів.

4. Транспортна. Це найрозвиненіша сфера лізингової галузі, однак і тут є перспективи для розвитку ринку лізингових послуг. Кількість власників автомобілів на 1000 мешканців в Україні становить 202 особи, що є одним із найнижчих значень цього показника у світі. Це свідчить про можливість зростання лізингових угод, предметом яких стануть саме легкові автомобілі. Окрім того, 20% зареєстрованих в Україні автомобілів було випущено до 1985 р., тому вони потребують заміни, яка буде здійснюватися також за рахунок лізингу. Також залишається місце для нових лізингових продуктів. Зокрема, набувають популярності договори комплексного обслуговування або управління автопарком та рішення щодо прокату та спільного використання автомобілів. Існує вимога, що українські транспортні компанії, які

працюють у Європі, повинні перейти на двигуни стандарту Euro6 і найкращим способом заміни їх автопарку є використання лізингу. Крім того, оновлення потребує і залізничний транспорт.

5. Будівництво доріг. Наразі, за даними Міністерства інфраструктури, 97% доріг в Україні перебувають у незадовільному стані. Щорічні втрати для економіки країни через неякісні дороги становлять близько 24 млрд. грн. Очікується, що у 2020 р. обсяг доріг із незадовільним покриттям зменшиться до 10%, за п'ять років Кабінет Міністрів України планує відремонтувати понад 9100 км існуючих доріг та побудувати 1000 км нових. Польща має намір виділити Україні 100 млн. євро, з яких 50 млн., за погодженням з урядом Польщі, буде витрачено на будівництво доріг до пунктів перетину на українсько-польському кордоні. Світовий банк може надати Україні 800 млн. дол. США, половина з цієї суми буде спрямовано на будівництво траси Харків-Полтава, а друга половина – на ремонт інших доріг. Зазначені вище заходи призведуть до зростання потреби у дорожньо-будівельній техніці, яку можна отримати у лізинг.

6. Нерухомість. На сьогодні у цій сфері потребують вирішення як питання фінансування житла та будівництва (наприклад, іпотека, сек'юритизація), так і питання регулювання діяльності будівельних фондів. Програма забезпечення житлом, яку розроблено Державною іпотечною установою переважно для підтримки внутрішніх біженців з Донбасу та Криму, також може стимулювати розвиток. Крім того, існує можливість, що міжнародні компанії, які працюють в Україні, почнуть використовувати лізинг для отримання оновленого офісного обладнання (меблі, оргтехніку, телефони тощо) та комерційних офісних приміщень.

7. IT-сфера. Як відомо, дана галузь розвивається доволі швидкими темпами і у ній постійно з'являються нові технології та удосконалене обладнання. Заміна технічно застарілого обладнання потребує значних коштів і має відбуватися через доволі короткі проміжки часу. У такій ситуації найкращим рішенням є використання лізингу, однією з переваг якого є те, що ризик морального старіння предмету лізингу несе лізингодавець.

Рішення для покращення лізингової діяльності, які доцільно запровадити в Україні [14]:

- у вендорному лізингу запровадити спеціальний онлайн-інструмент взаємодії між дилером та лізинговою компанією, який дозволяє приймати негайні рішення щодо ризику та друкувати договір лізингу в пункті продажу;
- у лізингу офісного обладнання визначити розмір оплати в залежності від рівня користування (наприклад, у випадку копіювальної техніки – від кількості сторінок);
- запровадити оперативний лізинг з повним технічним обслуговуванням в аграрному секторі для великих ферм з можливістю заміни обладнання наприкінці строку лізингу;
- у лізингу персональних автомобілів запровадити встановлення оплати залежно від пробігу автомобіля;
- запровадити електронний лізинг – можливість повністю оформити лізинг онлайн (угоди на невеликі суми): від пропозиції до укладення договору лізингу.

Зокрема, найбільш доцільним для України є перехід на застосування електронних систем, що дозволить значно скоротити час на оформлення лізингової угоди; встановлювати розмір лізингових платежів залежно від рівня використання предмету лізингової угоди, а не від його початкової вартості, що сприятиме залученню більшої кількості клієнтів; зобов'язання лізингодавця за договором оперативного лізингу надавати послуги з повного технічного обслуговування предмету лізингу.

Висновки. Лізинг посідає важливе місце у забезпеченні високого рівня ефективності діяльності та конкурентоспроможності продукції українських підприємств, оскільки дозволяє залучити новітнє обладнання, устаткування, технології та модернізувати існуючі основні засоби без значних початкових капіталовкладень, для здійснення яких, зазвичай, у вітчизняних підприємств не вистачає власних фінансових ресурсів.

На сьогодні український ринок лізингових послуг перебуває на стадії становлення та не є доступним для всіх суб'єктів господарювання. Найбільшого розвитку лізинг набув в таких галузях економіки, як: транспорт, сільське господарство, будівництво та сфера послуг. Перспективними галузями для розширення лізингового ринку є: охорона здоров'я, нерухомість, туризм та ІТ-сфера.

Подальшому розвитку лізингової діяльності в Україні перешкоджають такі проблеми, як: недостатня обізнаність компаній щодо переваг лізингу; відсутність належного адміністративного регулювання, недосконалість юридичної та податкової бази для здійснення лізингових операцій; відокремленість вітчизняного лізингового ринку від міжнародних тенденцій та напрацювань у цій сфері. З метою подолання проблем та забезпечення подальшого розвитку ринку лізингових послуг в Україні доцільно запровадити вендорну схему фінансування, реалізовувати програму інституційного розвитку Асоціації «Українське об'єднання лізингодавців», внести зміни до Закону України «Про фінансовий лізинг» в частині надання певних стимулів лізингодавцям, вжити заходів щодо популяризації українського ринку лізингових послуг у світі та ін.

Література

1. Борисюк І.О., Цибульська А.С. Аналіз сучасного стану ринку лізингових послуг в Україні // Гроші, фінанси і кредит. – 2018. – Вип. 15. – С. 153-160. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/15_2018_ukr/26.pdf
2. Вудвуд В.В. Особливості функціонування лізингу в Україні за умов трансформаційної економіки // «Efektivni nastroje modervich VED – 2014» Materialy X mezinardni Vedecko-prakticka conference, Praha, 27.04.2014 – 05.05.2014 – Praha: Publishing House «Education and Science». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_EISN_2014/Economics/3_168530.doc.htm
3. Господарський кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
4. Грідіна Г. Фінансовий лізинг: проблеми та перспективи розвитку в Україні // Траєкторія науки: міжнародний електронний науковий журнал. – 2017. – Вип. 3. – №9. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/v/finansoviy-lizing-problemi-ta-perspektivi-rozvitku-v-ukrayini>

5. Довбуш Г.М. Ринок лізингу в Україні: тенденції та перспективи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=3211>
6. Дученко М.М., Павленко Т.В. Стан та перспективи розвитку лізингової галузі в Україні // Ефективна економіка. – 2019. – № 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2019/55.pdf
7. Лізингова галузь в Україні: тенденції та рекомендації для зростання. Червень 2018. Проект USAID «Трансформація фінансового сектору». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uul.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/Leasing_report_ukr_final_09202018.pdf
8. Ляхова О.О. Аналіз сучасного стану розвитку ринку лізингу в Україні // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.5. – С. 251-257. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnlut_2012_22_5_45.
9. Мірошниченко О. Фінансовий лізинг як інвестиційний інструмент оновлення основних засобів вітчизняних підприємств // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Економіка. – №158. – 2014. – С. 46-51.
10. Офіційний сайт Асоціації «Українське об'єднання лізингодавців». [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу: <https://uul.com.ua>
11. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу: www.nfp.gov.ua.
12. Податковий кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
13. Про фінансовий лізинг: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 16.12.1997 р. № 723/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/723/97-вр>.
14. Смірнова О.О. Розвиток лізингового бізнесу в Україні: сучасний стан та можливості застосування іноземного досвіду // Фінанси, облік і аудит. – 2014. – Вип. 1 (23). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://posibniki.com.ua/post-rozvitok-lizingovogo-biznesu-v-ukrayini-suchasnii-stand-ta-mozhlivosti>
15. Цивільний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16.01.2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
16. Черненко Н.О. Аналіз стану сучасного ринку міжнародного лізингу в Україні // Ефективна економіка. – 2017. – № 6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5636>

References

1. Borysiuk I.O., Tsybulska A.S. Analiz suchasnoho stanu rynku lizynhovyykh posluh v Ukraini // Hroshi, finansy i kredyt. – 2018. – Vyp. 15. – S. 153-160. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/15_2018_ukr/26.pdf
2. Vudvud V.V. Osoblyvosti funktsionuvannia lizynhu v Ukraini za umov transformatsiinoi ekonomiky // «Efektivni nastroje modervich VED – 2014» Materialy X mezinarodni Vedecko-prakticka conference, Praha, 27.04.2014 – 05.05.2014 – Praha: Publishing House «Education and Science». [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.rusnauka.com/13_EISN_2014/Economics/3_168530.doc.htm
3. Hospodarskyi kodeks Ukrainy, pryiniaty Verkhovnoiu Radoiu Ukrainy 16.01.2003 r. № 436-IV [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
4. Hridina H. Finansovi lizynh: problemy ta perspektyvy rozvytku v Ukraini // Traiektoriia nauky: mizhnarodnyi elektronnyi naukovyi zhurnal. – 2017. – Vyp. 3. – №9. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://cyberleninka.ru/article/v/finansoviy-lizing-problemi-ta-perspektivi-rozvitku-v-ukrayini>
5. Dovbush H.M. Rynok lizynhu v Ukraini: tendentsii ta perspektyvy. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://libfor.com/index.php?newsid=3211>

6. Duchenko M.M., Pavlenko T.V. Stan ta perspektyvy rozvytku lizynhovoi haluzi v Ukraini // Efektyvna ekonomika. – 2019. – № 1. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2019/55.pdf
7. Lizynhova haluz v Ukraini: tendentsii ta rekomendatsii dlia zrostantia. Cherven 2018. Proekt USAID «Transformatsiia finansovoho sektoru». [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://uul.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/Leasing_report_ukr_final_09202018.pdf
8. Liakhova O.O. Analiz suchasnoho stanu rozvytku rynku lizynhu v Ukraini // Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy. – 2012. – Vyp. 22.5. – S. 251-257. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltn_2012_22.5_45.
9. Miroshnychenko O. Finansovy lizynh yak investytsiyni instrument onovlennia osnovnykh zasobiv vitchyzniannykh pidpriemstv // Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka: Ekonomika. – №158. – 2014. – S. 46-51.
10. Ofitsiyni sait Asotsiatsii «Ukrainske obiednannia lizynhodavtsiv». [Elektronnyi resurs]: [Veb-sait]. – Rezhym dostupu: <https://uul.com.ua>
11. Ofitsiyni sait Natsionalnoi komisii, shcho zdiisniue derzhavne rehuliuвання u sferi ryнкiv finansovykh posluh. [Elektronnyi resurs]: [Veb-sait]. – Rezhym dostupu: www.nfp.gov.ua.
12. Podatkovi kodeks Ukrainy, pryiniaty Verkhovnoiu Radoiu Ukrainy 02.12.2010 r. № 2755-VI [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
13. Pro finansovy lizynh: Zakon Ukrainy, pryiniaty Verkhovnoiu Radoiu Ukrainy 16.12.1997 r. № 723/97-VR [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/723/97-vr>.
14. Smirnova O.O. Rozvytok lizynhovoho biznesu v Ukraini: suchasnyi stan ta mozhlyvosti zastosuvannia inozemnoho dosvidu // Finansy, oblik i audyt. – 2014. – Vyp. 1 (23). [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://posibniki.com.ua/post-rozvitok-lizingovogo-biznesu-v-ukrayini-suchasnii-standa-mozhlyvosti>
15. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy, pryiniaty Verkhovnoiu Radoiu Ukrainy 16.01.2003 r. № 435-IV [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
16. Chernenko N.O. Analiz stanu suchasnoho rynku mizhnarodnoho lizynhu v Ukraini // Efektyvna ekonomika. – 2017. – № 6. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5>

Мирошниченко О.Ю., к.э.н., доцент
КНУ имени Тараса Шевченко
Михайлова Н.А., экономист
Яцук К.А., экономист

РЫНОК ЛИЗИНГОВЫХ УСЛУГ В УКРАИНЕ: СОСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ

Охарактеризованы состояние, динамика и тенденции развития рынка лизинговых услуг в Украине за 2014-2018 гг. Проанализирована динамика количества юридических лиц-лизингодателей и финансовых компаний, предоставляющих услуги финансового лизинга. На сегодня услуги финансового лизинга преимущественно предоставляются финансовыми компаниями, в отличие от 2014 г., их доля на рынке лизинговых услуг составляет 77,03%. Рассмотрена динамика стоимости и количества договоров финансового лизинга, заключенных юридическими лицами и финансовыми компаниями. В течение исследуемого периода наибольшую стоимость и количество договоров финансового лизинга были заключены юридическими лицами-лизингодателями и их стоимостной объем увеличился в три раза. Проанализирована структура стоимости договоров финансового лизинга по отраслям. Установлено, что транспортная отрасль, сельское

хозяйство, строительство и сфера услуг являются крупнейшими потребителями услуг финансового лизинга. Охарактеризовано распределение стоимости договоров финансового лизинга по сроку их действия и установлено преобладание договоров со сроком от 2 до 5 лет. Рассмотрена структура источников финансирования лизинговых операций. Установлено, что в их структуре преобладает собственный капитал компаний. Определены проблемы, которые препятствуют эффективному функционированию рынка лизинговых услуг в Украине и ограничивают его развитие. Предложены меры, которые следует принять для преодоления существующих проблем и обеспечения дальнейшего развития лизинговой деятельности в Украине.

Ключевые слова: лизинг, финансовый лизинг, рынок лизинговых услуг, договоры финансового лизинга, перспективы использования лизинга.

Miroshnichenko O.Yu., PhD in economics,
Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv

Mykhailova N.O., economist

Yaschuk K.O., economist

LEASING SERVICES MARKET IN UKRAINE: STATUS AND TRENDS

The status, dynamics and tendencies of the development of the leasing services market in Ukraine in 2014-2018 have been considered. Today, financial leasing services are predominantly provided by financial companies, unlike in 2014, its share in the leasing market is 77.03%. The dynamics of the value and quantity of financial leasing agreements concluded by legal entities and financial companies have been considered. During the period under review, the largest value and number of financial leasing contracts were concluded by the legal entities and their value has increased three times. The structure of the cost of financial leasing agreements by industry has been analyzed. The transport, agriculture, construction and services sectors are found to be the largest users of financial leasing services. The distribution of the value of the financial leasing contracts by its terms has been characterized and the agreements with the term of validity from 2 to 5 years are established. The structure of sources of financing of leasing operations has been investigated. It is established that their structure is dominated by equity of companies. The problems that hinder the effective functioning of the leasing market in Ukraine and hinder its further development are identified. The measures that should be taken to overcome existing problems and ensure the further development of leasing activities in Ukraine have been suggested.

Keywords: leasing, financial leasing, leasing market, financial leasing contracts, prospects of leasing use.